

**Stredná odborná škola
obchodu a služieb
Nová Baňa**

**Smernica riaditeľa školy
k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov**

September 2009

Schválil: Ing. Koperdák Jozef
riaditeľ školy

**Smernica riadite a školy
k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov
na Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Osvety 17, Nová Ba a**

V súlade s Metodickým usmernením MŠ SR . 7/2006 – R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovanie žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo ú innos 1. apríla 2006 a za ínajúcich sa prejavov šikanovania na škole

vydávam

túto smernicu riadite a školy:

**I. 1
Charakteristika šikanovania**

Šikanovaním rozumieme akéko vek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia vo i takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu bráni . Prejavuje sa v rôznych podobách, ktoré môžu ma následky na psychickom a fyzickom zdraví.

**I. 2
Podstatné znaky šikanovania**

Sú nimi:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obe ou.

**I. 3
Prejavy šikanovania**

1. Priama podoba:

- a) fyzické útoky,
- b) urážlivé prezývky,
- c) nadávky,
- d) posmech,
- e) tvrdé príkazy agresora vykona ur itú vec proti vôle obe,
- f) odcudzenie vecí at .

2. Nepriama podoba – napr. prehliadanie a ignorovanie obe.

I. 4

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v rámci školského vyučovania a školských akcií v súlade so *§ 245/2008 Z.z. – školský zákon, Dohovorom o právach dieťaťa a pod ním a pracovného poriadku školy.*
2. Za povinnosti uvedené v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
 - a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,
 - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, KO P, exkurzie, kultúrne podujatia, veľtrhy, cvičenia v firmách, medzinárodné projektové stretnutia, družobné návštevy, športové podujatia atď.)
 - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov,
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v rámci vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohodu spôsobí žiak, pokiaľ ten **(to zn. u dieťaťa alebo MOV), kto je povinný vykonať dohodnuté, že náležitý dohod nezanedbal** (§ 422 Občianskeho zákonníka).
4. V prípade, že náležitý dohod nebol zanedbaný a dotknutý vykonávajúci dohod nepreukáže spôsobenie škody žiakovi, **za škodu zodpovedá žiak** (v prípade plnoletosti žiaka), **resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka** (v prípade neploletosti žiaka).
5. Šikanovanie, resp. jeho náznaky nesmie byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť**, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

I. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napísať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle **zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch / 387/2009 Z.z./** v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a) proti občianskemu spolunažívaniu,
 - b) proti majetku.
2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v rámci spáchania priestupku dovšil **pätnásť rok svojho veku**, to zn. žiak (ka). Ak v rámci spáchania priestupku dovšil (a) pätnásť rok a neprekročil (a) osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „mladistvých“.
3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napísať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle **zákona č. 300/2005 Z.z. – Trestný zákon**. Ide najmä o trestný čin:

- a) ohovárania,
 - b) nebezpečného vyhrážania,
 - c) ublíženia na zdraví,
 - d) obmedzovania osobnej slobody,
 - e) nátlaku,
 - f) vydierania,
 - g) lúpeže,
 - h) hrubého nátlaku,
 - i) krádeže,
 - j) poškodzovania cudzej veci,
 - k) neoprávneného užívania cudzej veci.
4. Páchate om trestného inu je ten (to zn. žiak (ka), kto trestný in spáchal (a) sám (sama). Za spolupáchate stvo trestného inu sa považuje, ak bol trestný in spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.
5. Trestne zodpovedný je ten, **kto v ase spáchania inu dov šil štrnásť rok svojho veku**. Žiaci, ktorí v ase spáchania trestného inu dov šili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „**mladistvých**“.
6. Učiteľ (ka) alebo vychovávateľ (ka) našej školy, ktorému (ktorej) bude známy prípad šikanovania **a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, neoznámí túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť a zástupcovi vedenia školy**, sa vystavuje riziku trestného postihu.
7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže pedagogický zamestnanec napísať a i skutkovú podstatu **trestného inu neprekazenia trestného inu, neoznámenia trestného inu alebo ublíženia na zdraví** a to tak:
- že inému (to zn. žiakovi) z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolenia, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.*

I. 6

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania SOŠ obchodu a služieb, resp. na školských akciách uvedených v 1. 4, bod 2, písm. c) **sa zistí prípad šikanovania**, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

1. Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa a agresora a obeť (**predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú**), výchovného poradcu a zástupcu vedenia školy.

2. Triedni u itelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skuto nos oznámil a výchovného poradcu školy (**pri zachovaní dôvernosti**). O danom vyšetrení spíšu zápis, pri om tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
 - zástupcovi vedenia školy
 - výchovnému poradcovi

Jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katológovému listu žiaka.

3. V zápise popíšu skuto nos , vyjadrenia agresora a obeť a navrhnú opatrenia na riešenie.
4. Triedni u itelia agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcem **si pozzú na pohovor rodi ov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (*vi bod . 2*). K pohovoru prizvú aj zástupcu vedenia školy.
5. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodi ov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riadite školy rozhodne o alšom postupe** v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom . 300/2005 Z. z. a . 372/1990 Zb.
6. Nako ko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizova **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**. Týmto postupom nie je dotknutá informa ná povinnos školy.
7. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak (ka) školy, je povinný (á) okamžite o tejto skuto nosti informova svojho triedneho u ite a a v jeho neprítomnosti zástupcu vedenia školy.

I. 7

Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrenie šikanovania žiakov sa budú v našej škole používa tieto metódy:
 - a) *zaistenie ochrany obetiam,*
 - b) *rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obe ou a agresormi,*
 - c) *nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfronta né rozhovory so svedkami – nikdy nekonfrontova obe a agresora,*
 - d) *kontaktovanie rodi ov alebo zákonných zástupcov žiakov,*
 - e) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (pedag. – psychologická porad a, diagnostické centrum at .) – kontakt zabezpe uje východný poradca,*
 - f) *využitie anonymnej dotazníkovej metódy.*
2. Pri výskyte skupinového násillia vo i obeť sa bude používa tento postup:
 - a) *okamžitá pomoc obeť,*
 - b) *dohoda riadite a školy s výchovným poradcem, triednymi u ite mi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetovania,*
 - c) *vlastné vyšetrenie,*

- d) *zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnú sa na spoločnej výpovedi,*
- e) *pokrajujúca pomoc a podpora obeť,*
- f) *nahlásenie prípadu polícii – rozhodne riadite školy,*
- g) *kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – zabezpečte ich v triedni učiteľmi,*
- h) *kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.*

I. 8

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa budú používať tieto opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť:

- a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (*hlavne pedagogicko – psychologickú poradňu*),
- b) zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľmi a školami v spolupráci s PPP,
- c) informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.

2. Opatrenia pre agresorov:

- a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (*hlavne PPP*),
- b) výchovné opatrenia – napomenutie a pokarhanie TU
 - pokarhanie RŠ
 - podmienené vylúčenie
 - vylúčenie žiaka zo štúdia na škole
- c) preložiť žiaka do inej triedy,
- d) znížiť známku zo správania,

3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:

- a) odporučiť rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno – výchovného sanatória,
- b) oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
- c) oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že **bol spáchaný trestný čin alebo inak trestný** (u maloletých).

I. 9

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie, výchovný poradca, **ale hlavne triedni učiteľmi povinní upozorniť rodičov žiakov:**

- *aby si všimli možné príznaky šikanovania*
- *a sú asne ponúknuť im pomoc*

Táto povinnosť platí tak pre rodinu obeť ako aj rodinu agresora.

2. Pri pohovore s rodi mi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a **najmä zachovanie dôvernosti informácií**.
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje **výchovný poradca a koordinátor prevencie**.
4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
5. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno – právnej ochrany skutočnosť, **ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky**.

1. 10 Prevenia šikanovania

1. Základným preventívnym opatrením SOŠ obchodu a služieb v Novej Bani je princíp:

„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“

2. Formy správania a konania uvedené v 1. 3 a 1. 5 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade **neškodným humorom a zábavou**.
3. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov **je vytvoriť pozitívnu klímu v škole**, aby sa predchádzalo týmto prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.
4. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými vo školskom poriadku školy.
5. Výchovný poradca školy ako aj koordinátor prevencie drogových závislostí a iných sociálno – patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce, resp. do „*Preventívneho programu školy na ústretovo iné riešenie sociálno – patologických javov a kriminality v SOŠ obchodu a služieb v Novej Bani*“.
6. Ustanovenia tejto smernice zapracuje do svojho plánu práce pre šk. rok 2009/2010 **aj žiacka školská rada**.
7. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho záznamu v rámci „*triednickej hodiny*“.
8. S touto smernicou budú oboznámení všetci pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci školy na pracovnej porade do 16.10.2009, o potvrdila svojim podpisom na prezennej listine priloženej ku zápisnici z tejto porady.
9. Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov, koordinátora prevencie a výchovného poradcu.

10. S touto smernicou boli oboznámení rodi ia, resp. zákonní zástupcovia žiakov na jednotlivých triednych zasadnutiach rodi ov do konca novembra 2009.
11. Táto smernica bude zverejnená na informa nej tabuli školy (**pre žiakov**), v informa nej miestnosti školy (**pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy**) ako aj na www stránke školy. Sú asne ju obdržia všetci predsedovia PK, TU , ZRŠ. Ostatných zamestnancov pou ia ZRŠ a príslušní vedúci úsekov.
12. Smernica nadobúda ú innosť od 4. septembra 2009 a platí až do odvolania, príp. zmeny príslušnej legislatívy.

V novej Bani 21.septembra 2009

Ing. Jozef Koperdák
riadite